

ਦਸਵਾਂ ਸਭਿਕਸੂ ਨਾਮਕ ਅਧਿਐਨ

ਤੀਰਬੰਕਰ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ, ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਛੱਡ ਕੇ ਨਿਰਗ੍ਰੰਥ ਪ੍ਰਵਚਨ ਪ੍ਰਤਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਚਿਤ ਨੂੰ ਸਮਾਧੀ ਵਾਲਾ ਬਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚਿਤ ਸਮਾਧੀ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਤੇ ਮੁਨੀ, ਸਾਰੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਦੇ ਬੀਜ਼ ਰੂਪ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਵਸ ਨਾਂ ਪਵੇ ਭਾਵ ਕਾਮ ਭੋਗਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਤਾ ਸਵਿਕਾਰ ਨਾਂ ਕਰੋ, ਛੱਡੋ ਭੋਗਾਂ ਨੂੰ ਭੋਗਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਂ ਕਰੋ। ਉਹ ਹੀ ਸਹੀ ਭਿਕਸੂ ਹੈ। ॥੧॥

ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾਇਆ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਨਾਂ ਖੁਦ ਕਰੋ, ਨਾਂ ਕਰਾਵੋ, ਸਚਿਤ ਪਾਣੀ ਨਾਂ ਆਪ ਪੀਵੇ ਨਾਂ ਪਿਲਾਵੋ, ਤਿੱਖੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੇ ਜੀਵ ਨਿਕਾਏ ਘਾਤਕ ਅੱਗ ਨਾ ਆਪ ਜਲਾਏ, ਨਾਂ ਕਿੰਸੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਜਲਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾਇਆ ਦੀ ਵਿਰਾਧਨਾ ਨਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੀ ਭਿਕਸੂ ਹੈ। ॥੨॥

ਜੋ ਪੱਖੇ ਆਦਿ ਨਾਲ ਆਪ ਹਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹਰੀ ਬਨਸਪਤੂ ਕਾਇਆ ਦਾ ਨਾਂ ਆਪ ਛੇਦਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬੀਜ ਆਦਿ ਦਾ ਸੁਪਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਸਚਿਤ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਖਸੂ ਹੈ। ॥੩॥

ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਘਾਹ ਅਤੇ ਕਾਠ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਤਰਸ ਤੇ ਸਥਾਵਰ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਯੁਧ ਦਾ ਕਾਰਣ ਸਾਧੂ ਲਈ ਬਨੇ ਉਦੇਸ਼ਿਕ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਜੋ ਸਾਧੂ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭੋਜਨ ਨਾਂ ਆਪ ਪਕਾਉਂਦਾ ਹੈ ਨਾਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਕਾਉਣ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਖਸੂ ਹੈ। ॥੪॥

ਗਿਆਤਾ ਪੁਤਰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਸਵਾਮੀ ਦੇ ਬਚਨਾ ਤੇ ਰੁਚੀ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਜੋ ਮੁਨੀ ਛੇ ਜੀਵ ਨਿਕਾਏ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਜਾਨਦਾ ਹੈ ਪੰਜ ਮਹਾਵਰਤਾ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜ ਆਸਰਵ (ਹਿੰਸਾ, ਚੋਰੀ, ਝੂਠ, ਮੈਥੂਨ, ਪਰਿਗ੍ਰਹ) ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਭਿਕਸ਼ੂ ਹੈ। ॥੫॥

ਜੋ ਮੁਨੀ ਆਰਾਮ ਵਚਨਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਚਾਰ ਕਸ਼ਾਏ (ਕਰੋਧ, ਮਾਨ ਮਾਇਆ ਲੋਭ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਦਾ ਹੋਈਆ ਮਨ, ਬਚਨ, ਕਾਇਆ ਦੇ ਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਪਸੂ, ਸੋਨੇ, ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਸਾਧੂ ਹੈ। ॥੬॥

ਜੋ ਸਮਿਆਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਆਮੁੜ (ਚਿੱਤ ਦੀ ਚੰਚਲਤਾ ਤੇ ਰਹਿਤ) ਹੈ। ਉਹ ਮੁਨੀ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਛਡਨ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਯੋਗ ਗਿਆਨ ਹੈ ਕਰਮ ਮੈਲ ਧੋਨ ਦੇ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੱਪ ਹੈ, ਆਉਂਦੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਜਮ ਹੈ “ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿੜ ਭਾਵ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲ ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮਨ-ਬਚਨ ਕਾਇਆ ਦਾ ਸੰਬਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਭਾਵ ਜੋ ਤਿੰਨ ਗੁਪਤੀਆਂ ਤੇ ਪੰਜ ਸਮਿਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਹ ਸੱਚਾ ਭਿਖਸ਼ੂ ਹੈ। ॥੭॥

ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਅਸਨ, ਪਾਨ, ਖਾਦਯ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਕੱਲ, ਪਰਸੋਂ ਕੰਮ ਆਵੇਗਾ ਅਜਿਹਾ ਮੁਨੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਵਾਸੀ (ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ) ਭੋਜਨ ਨਾਂ ਰੱਖੇ, ਨਾਂ ਰਖਾਵੇ। ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਖਸ਼ੂ ਹੈ। ॥੮॥

ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਮੁਨੀ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਬੁਲਾਵਾ ਦੇ ਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਵਾਧਿਐ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੱਚਾ ਭਿਖਸ਼ੂ ਹੈ। ॥੯॥

ਜੋ ਮੁਨੀ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਥਾ ਨਹੀਂ ਆਖਦਾ ਠੀਕ ਕਥਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇੰਦਰੀਆਂ ਸਾਂਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ , ਗੁਣਾ ਆਦਿ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਾਂਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸੰਜਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਯੋਗ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ

ਹੈ, ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਾਂਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਦੀ ਬੇਇੱਜਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ
ਉਹ ਸੱਚਾ ਭਿਖਸੂ ਹੈ। ॥੧੦॥

ਜੋ ਮੁਨੀ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਕਾਰਣ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਗੁੱਸੇ, ਵਾਲੇ ਵਚਨ ਮਾਰ, ਝਿੜਕ, ਤਾੜ ਨੂੰ ਸਹਿਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤਿ ਰੋਦਰ,
ਭਿਆਨਕ, ਹਾਸੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵਤੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਸ਼ਟਾਂ (ਸੁੱਖ-ਦੁੱਖ) ਨੂੰ
ਸਮਭਾਵ ਨਾਲ ਸਹਿਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚਾ ਭਿਖਸੂ ਹੈ। ॥੧੧॥

ਜੋ ਮੁਨੀ ਸਮਸਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਮਾ (ਧਿਆਨ ਮੁਦਰਾ) ਸਵਿਕਾਰ ਕਰਕੇ, ਡਰ
ਤੈ ਦਾ ਕਾਰਣ ਭੂਤ ਵੈਤਾਲ ਆਦਿ ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਰੂਪ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਨਹੀਂ ਡਰਦਾ
ਅਤੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮੂਲ ਗੁਣ ਅਤੇ ਅਨਸ਼ਨ ਆਦਿ ਤਪ ਵਿੱਚ ਲਗ ਕੇ
ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਮਮਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਖਸੂ ਹੈ। ॥੧੨॥

ਜੋ ਮੁਨੀ ਰਾਗ ਦਵੇਸ਼ ਰਹਿਤ, ਗਹਿਣੇ, ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਰਹਿਤ ਲਗਾਤਾਰ ਦੇਹ ਦਾ
ਤਿਆਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬਚਨ ਰਾਹੀਂ ਗੁੱਸੇ ਕਾਰਣ ਡੰਢੇ ਆਦਿ ਨਾਲ ਕੁਟੇ, ਤਲਵਾਰ
ਆਦਿ ਨਾਲ ਕਟੇ ਤਾਂ ਵੀ ਭੂਮੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਸ਼ਟ ਸਹਿਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੰਜਮ ਦੇ
ਫਲ ਪ੍ਰਤਿ ਜੋ ਨਿਦਾਨ ਰਹਿਤ, ਸ਼ੰਕਾ ਰਹਿਤ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਸਾਧੂ (ਭਿਕਸੂ)
ਹੈ। ॥੧੩॥

ਜੋ ਅਪਣੇ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਪਰੀਸੈ ਰਾਹੀਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਮਾਰਗ ਤੋਂ
ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ਨੂੰ ਮਹਾਂ ਡਰ ਸਮਝਕੇ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਨ
ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਖਸੂ ਹੈ। ॥੧੪॥

ਜੋ ਸਾਧੂ ਹੱਥ ਨਾਲ, ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ, ਬਚਨ ਨਾਲ, ਇੰਦਰੀਆਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖਦਾ
ਹੈ ਅਧਿਆਤਮ ਭਾਵ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਧਿਆਨ ਕਾਰਣ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸਮਾਧੀ
ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਹੀ ਸੁਤਰ ਅਰਥ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੀ
ਸੱਚਾ ਭਿਕਸੂ ਹੈ। ॥੧੫॥

ਜੋ ਸਾਧੂ (ਉਪਧਿ) ਵਸਤਰ, ਪਾਤਰ, ਛੱਟੇ ਪ੍ਰਤਿ ਲਗਾਵ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਅਨਜਾਣ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁੱਧ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੋੜਾ ਕਪੱੜਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਸੰਜਮ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਲੈਣ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ, ਦਰਵਾਂ ਤੇ ਭਾਵ ਪੱਖੋਂ ਨਾਲ ਸੰਗਸਾਬ ਦਾ ਤਿਆਗੀ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਕਸ਼ੂ ਹੈ। ॥੧੬॥

ਜੋ ਸਾਧੂ ਰਸ ਲੋਲੁਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰਸ ਵਿੱਚ ਚਿੱਮੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਨਜਾਨ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਸੰਜਮੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਚਮਤਕਾਰੀ ਰਿਸ਼ੀ-ਸਿਧੀ ਦੀ ਪੁਜਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਕਸ਼ੂ ਹੈ ॥੧੭॥

ਹਰ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਪੁੰਨ-ਪਾਪ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ” ਅਜਿਹਾ ਜਾਨਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ “ਕੁਸ਼ੀਲ, ਦੁਰਾਚਾਰੀਆਂ ਨਾਂ ਆਖੇ। ਜਿਹੜੇ ਬੋਲਾ ਨਾਲ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਕਰੋਧ ਉਤਪੰਨ ਹੋਵੇ ਅਜਿਹੇ ਬੋਲ ਨਾਂ ਬੋਲੇ। ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਕਿਨੇ ਹੀ ਗੁਣ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਹੰਕਾਰ ਕਰੇ ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਕਸ਼ੂ ਹੈ। ॥੧੮॥

ਜੋ ਸਾਧੂ ਜਾਤ ਦਾ, ਰੂਪ ਦਾ, ਲਾਭ ਦਾ, ਸ਼ਰੁਤ (ਸ਼ਾਸਤਰ) ਗਿਆਨ ਦੀ ਹੰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਹੰਕਾਰ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੱਚਾ ਭਿਕਸ਼ੂ ਹੈ। ॥੧੯॥

ਜੋ ਮਹਾਮੁਨੀ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਰਹਿਤ ਆਰਿਆ ਸੁੱਧ ਧਰਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿਸੰਖ ਆਸ਼ਰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਆਰੰਭ ਛੋਟੀ ਹਿੰਸਾ ਆਦਿ ਕੁਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਹਾਸਾ ਮਜ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਹੀ ਸੱਚਾ ਭਿਕਸ਼ੂ ਹੈ। ॥੨੦॥

ਮੋਕਸ਼ ਦੇ ਸਾਧਨ ਭੂਤ, ਸਮਿਅਕ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਾਧੂ, ਗੰਦਗੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ, ਨਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ, ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋੜ ਕੇ, ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਰਹਿਤ ਗਤੀ (ਮੋਕਸ਼) ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਮੈਂ ਆਖਦਾ ਹਾਂ। ॥੨੧॥